

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Lluís Companys i Jover

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 25 d'abril del 1933

SUMARI

A les cinc menys tres minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Lluís Companys i Jover.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Interpel·lació sobre les activitats feixistes a Barcelona.

Discurs del senyor Comorera.

Intervé el senyor Casanoves.

Manifestacions del senyor Conseller de Governació.

Rectificació del senyor Comorera.

Es llegeix una proposició incidental de la Minoria d'Unió Socialista, signada pels senyors Comorera, Fronjosà, Gerhard, Ruiz i Ponseti i Serra i Moret.

Manifestacions del senyor Comorera i del senyor Casanoves sobre la proposició incidental.

Es suspèn la sessió per deu minuts, abans de llegir-se una proposició que presenta el senyor Casanoves.

Represa la sessió a tres quarts de sis i cinc minuts, es dóna lectura a una proposició incidental que repon les dues anteriorment esmentades, i que signen els senyors Casanoves, Comorera, Gerhard, Mestres, Galés i Fronjosà.

El senyor Conseller de Governació, en nom del Govern, l'accepta.

Explica el vot, per la Minoria de Lliga Catalana, el senyor Ventosa i Calvell.

Intervenien els senyors Conseller de Governació i Comorera.

Rectifica el senyor Ventosa i Calvell i també el senyor Conseller de Governació.

Resta aprovada la proposició, amb els vots en contra de la Minoria de Lliga Catalana.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte d'Estatut Interior de Catalunya.

A petició del senyor Casanoves, es suspèn la discussió, per tal de reunir-se la Comissió d'Estatut.

Ordre del dia per a la sessió de dimecres.

S'aixeca la sessió a les set i tres minuts de la vetlla.

S'obre la sessió a les cinc menys tres minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Lluís Companys i Jover.

Al banc roig hi ha l'honorable senyor Conseller Delegat.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior. (*Entra l'honorable senyor Conseller d'Agricultura i Economia.*)

ORDRE DEL DIA

Interpel·lació sobre activitats feixistes a Barcelona

El Sr. PRESIDENT: El senyor Comorera té la paraula.

El Sr. COMORERA: Senyors Diputats: El segon Congrés Nacional de la Unió Socialista de Catalunya prengué un acord que ens obliga als parlamentaris de la Unió a plantejar en aquesta Cambra el problema del feixisme nacional i internacional vinculat a la política catalana. Aquest mandat del nostre Congrés jo el compleixo, no solament per esperit de disciplina, sinó obeint el meu convenciment íntim, a veus de la meua consciència. El problema que nosaltres anem a analitzar avui té aspectes d'extraordinària gravetat i, degut a això mateix, jo procuraré frenar el meu temperament, dir les paraules més justes possibles, però sense posar-hi tampoc l'eufemisme que pugui desnaturalitzar l'objectiu que nosaltres avui ens proposem. Sé també la valor i el ressò que poden tenir avui les meves paraules en aquest saló, però he de dir-les a desgrat de les conseqüències personals que això pugui significar per a mi.

(*Entra l'honorable senyor Conseller de Governació.*)

L'hora que estem vivint a Catalunya com a unitat històrica i com a unitat vinculada a la política peninsular i internacional, és extremadament greu. El món s'ha dividit en dos blocs clars i en lluita oberta: el bloc dictatorial o feixista, i el bloc fidel encara a les normes i a les pràctiques de la democràcia parlamentària. L'ofensiva dictatorial o feixista, arreu del món i en cada clos nacional, és cada dia més intensa i més audaç, i és lògic que els homes que pensen en democràcia i que veuen en la democràcia una seguretat de progrés i d'evolució pacífica envers la nova civilització, és lògic, repeteixo, que a l'ofensiva feixista vulguin respondre amb una ofensiva de caràcter democràtica, de pròpia defensa de la democràcia parlamentària que avui nosaltres tenim entre les nostres mans. En aquesta lluita hem de fer cara a dos fronts: cara a un front de caràcter internacional i cara a un front de política interior, de política nacional. Internacionalment, Barcelona avui és un camp de maniobres del feixisme internacional. Les casernes generals del feixisme són els Consultats; el Consulat d'Itàlia és avui un cau d'espionatge, és avui un niu... (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: Això és molt greu.

El Sr. COMORERA: Es veritat. Es un niu d'espionatge. La funció tradicional de les representacions diplomàtiques, avui no és res més que un pretext, una cobertora d'altres activitats de-

lictives, vistes des del punt de vista democràtic. Els funcionaris dels Consultats italià i alemany no són altra cosa que espies a sou dels respectius règims. L'activitat d'aquests funcionaris no fa pas referència a la collectivitat italiana ni alemanya, sinó que fa referència exclusivament a l'activitat política, a les idees polítiques dels italians i dels alemanys residents a Catalunya i, especialment, a Barcelona. Són aquests funcionaris els encarregats de classificar els italians en bons i mals italians, en feixistes o antifeixistes o en indiferents, i són aquests funcionaris els que, una vegada han aconseguit individualitzar la personalitat política d'un italià no ortodoxe, no feixista, són aquests funcionaris, repeteixo, els que trame ten a llur respectiu país la nota condemnatòria d'aquell home, nota condemnatòria que té conseqüències greus pels familiars que resideixen a Itàlia. L'activitat feixista de caràcter oficial, vinculada d'una manera íntima amb les representacions diplomàtiques d'aquell país, té altres aspectes i altres característiques. Té els aspectes i característiques de la Casa dels Italians, on, sota pretextos de cultura i de confraternitat catalana-italiana, no es fa altra cosa que encobrir les activitats feixistes oficials de la gent que governa i dirigeix aquesta malaurada colònia.

Potser actualment l'aspecte més greu d'aquestes activitats dels feixistes estrangers el trobem en la colònia alemanya. Potser els alemanys, per raó d'educació i de psicologia, no són tan fins, tan maquiavèlics ni tan dissimuladors com els italians, i són més brutals, més grollers en l'expressió de llurs sentiments, (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana*) que avui són de persecució contra llurs con-nacionals, no nazis, no feixistes. Aquest aspecte alemany de persecució sistemàtica dels alemanys que aquí a Barcelona, exercint un dret, professen idees demòcrates i republicanes, també té una vinculació íntima, directa, que no pot separar-se de cap manera de l'organització del propi Consulat alemany. Com que en dir, la primera vegada, que els Consultats alemanys i italians eren organitzacions d'espionatge, d'aquí a la nostra dreta s'ha sentit una veu que deia: «Això és molt greu», em considero obligat a provar que, efectivament, això és molt greu, però no molt greu des del nostre punt de vista, en allò que fa referència a la nostra personalitat de parlamentaris, sinó molt greu per aquella gent que, abusant de l'hospitalitat d'aquest país i de la immunitat diplomàtica, es lliuren a activitats delictives contra homes que mereixen el nostre respecte i, de vegades, la nostra admiració.

Pocs dies abans de les darreres eleccions legislatives d'Alemanya, estigué entre nosaltres un alemany il·lustre, un gran company nostre, el Professor doctor Friedlaender. El Professor Friedlaender donà una conferència pública a l'estatge central de la Unió Socialista de Catalunya. Allí, el company Friedlaender, pensant-se estar en un país de llibertat i de dret civil, en plena democràcia, digué tot el seu pensament, ens va descriure la situació política a Alemanya en vigílies de les eleccions generals legislatives, i ens definí el «nazisme». Ens digué quines eren les característiques psicològiques, racials i culturals

del moviment hitlerià que pocs dies després havia de donar el cop definitiu a la República i a la democràcia alemanya. Friedlaender, hores després d'aquella conferència, tornà a Alemanya, car vingué al nostre país a passar-hi breus dies de vacances, i a Alemanya mateix va tenir la prova decisiva, la prova material, de com, mentre ell parlava en una reunió d'homes lliures i democràtics, hi havia entre ells espies empleats del Consolat alemany, que anaren allí, al nostre estatge, amb la missió de prendre nota del que es digués en aquella conferència, i del que no es digués, i d'informar després al Govern alemany perquè aquest prengués represàlies contra un home que lliurement, en un país lliure, havia expressat la seva opinió. I així succeí. És així que nosaltres, als quinze dies de sortir Friedlaender de Barcelona cap a Alemanya, rebérem, jo personalment, una lletra d'ell, datada a Praga, una lletra emocionant, que explica, potser més que altres coses, la tragèdia d'aquell gran país, que explica fins a quin extrem els homes que s'han apoderat avui dels ressorts polítics d'Alemanya abusen de la tolerància mundial, fins a quin extrem pot arribar l'esperit de persecució i d'agressivitat en homes que tenen avui funcions de govern.

La carta de Friedlaender comença així: «Estimat camarada: Els bons dies de Barcelona han acabat...» (*Dirigint-se a la Minoria de Lliga Catalana.*) Això us fa riure? (*El senyor Fronjosà fa una interrupció que no se sent des de la taula dels taquígrafs.*) ...els bons dies de Barcelona han acabat la meua sort. (*Es produeix un incident entre el senyor Fronjosà i diversos senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Senyor Fronjosà, una mica de moderació en les seves paraules. Precisament aquest incident s'ha provocat sense que cap senyor Diputat hagués fet manifestacions.

El Sr. COMORERA: Havien rigut.

El Sr. PRESIDENT: No, senyor Comorera, cap senyor Diputat no havia rigut, ni havia fet cap manifestació. Ha estat una manca de percepció del senyor Fronjosà, de manera que ha estat un incident provocat d'una manera impulsiva. Pot continuar la V. S., senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: Continuo. «Després de tornar a Berlín per via París, tenia la intenció d'escriure-us de seguida. Però la història trista s'ha desenrotllat amb més rapidesa del que es podia creure. Després de la conferència, se m'amenaçà amb mesures de terror, i l'altre dia (dos dies després de les famoses eleccions, per les quals he treballat fins el darrer moment) vaig assabentar-me que el Ministeri d'Afers Estrangers havia rebut una comunicació del Consolat de Barcelona, segons el qual jo havia blasmat greument del Govern hitlerià i això, en la situació d'avui, vol dir la mort o la presó amb mals insoportables. Em valgué, doncs, marxar, abandonar la meua pobra mare malalta — de la qual no n'he sabut res fins avui —, deixar el Partit tan perseguit, la meua llar, la meua posició, deixar el país, avui bàrbar i en altres dies lliure, bell i estimat. Després d'una lluita un poc aventurosa, amb ferrocarril i automòbils i a la frontera, durant la nit, a peu, he arribat a Praga, on sóc acullit i atès per companys bons i amables.»

Vol dir això, senyors Diputats, que en acusar d'espionatge aquests centres oficials que tenen el deure de respectar l'hospitalitat catalana i que tenen, sobretot, el deure de respectar les lleis elementals de la diplomàcia, que no poden mai defugir de les lleis de la convivència internacional, no he dit més que unes veritats. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*) I tenim aquí les proves materials de què un home lliure, un pensador, un gran pensador que és militant del moviment internacional, ha estat perseguit i ha tingut de fugir de la seva pàtria pagant paraules que es varen dir aquí a Barcelona en un centre també lliure, invitat per homes de consciència lliure i pensant-se que a Barcelona podien dir-se les coses lliurement, sense que cap espia, falsejant-les o deformant-les, pogués més tard provocar una situació de tragèdia a aquell bon company que nosaltres varem invitar.

I el raport aquest alemany, del qual ens parla Friedlaender en la seva lletra, és un raport signat per un empleat actual del Consolat alemany, nomenat Ahlers. Ço que diem són veritats; i no, solament el Consolat alemany, amb més brutalitat i amb menys finura que el Consolat italià, fa aquesta tasca de persecució sistemàtica dels alemanys que no volen ésser feixistes, sinó que a la vegada presta una política de suport a les organitzacions aparentment autònomes, però que no tenen altre objectiu que el de fer impossible la vida als alemanys no feixistes que viuen a Barcelona i el de fer impossible, també, per tant, la vida de llurs familiars que encara resideixen a Alemanya, la vida dels familiars d'aquests bons republicans que viuen entre nosaltres. I sobre això també tenim una prova formal, que és la publicació oficial de la colònia feixista alemanya, publicació que empra un llenguatge que és completament intolerable. I perquè els senyors Diputats se'n convencin anem a llegir alguns trossos d'aquest periòdic alemany feixista. Es titula, aquest periòdic, *Deutscher Vorposten*, que vol dir *La Vanguarda Alemanya*. Aquest número està dedicat a la crítica grollera de la democràcia i hi han articles dedicats especialment als alemanys republicans residents a Barcelona. D'aquest número, el meu company Gerhard n'ha traduït alguns paràgrafs, que jo em prendré la llibertat de llegir davant de la Cambra.

Diu que els alemanys republicans que resideixen aquí «són un grapat de sense pàtria, que tenen la gosadia de constituir un centre en el qual l'apellació de republicans és un simple esquer, però que les autoritats locals, inspirades manifestament en nobles principis de validesa internacional, han prohibit simplement — fixeu-vos-hi bé — l'Assemblea general de constitució, posat que no volen fer el joc, en realitat, al comunisme alemany». Naturalment que els senyors Diputats s'hauran donat compte de què en parlar del comunisme no es fa més que presentar el «coco», l'espantall, perquè dintre de la colònia alemanya hi ha tots els matisos ideals que caben en una democràcia internacional.

Els republicans alemanys hi són titllats de «comunistes», de jueus i d'una categoria, «la més abjecta d'alemanys, als quals el "nou imperi" ha de llevar urgentment el nom honorós d'alemanys». Ve després una diatriba violenta contra cada un dels deu punts del programa redactat pels republicans alemanys, i conclou:

«Ni a la nova Alemanya ni a la colònia — barcelonina — ja no hi teniu res més a dir. Ja no hi ha partits d'oposició, perquè el marxisme el destruïrem de tal manera, que dintre de cinquanta anys, cap alemany ja no en recordarà ni el nom, i el comunisme l'extirparem d'arrel. Quan parreu de denigració pública, ¿us referiu al doctor Friedlaender, que aleshores va arrossegar Alemanya pel llot davant del poble espanyol?»

Cal tenir en compte que d'Alemanya el company Friedlaender no en va fer menyspreu. En les veritats que va dir es va referir tan sols a l'esperit assassí de les organitzacions que segueixen a Hitler, però d'Alemanya, repeteixo, no en va parlar en sentit vexatori, perquè Friedlaender és un gran alemany i és un gran socialista.

Continua el periòdic:

«Ull per ull, dent per dent!»

Us recordarem, amb bona intenció, de rellegir la llei segons la qual:

La pena de mort es paga a la força.

Tenim una opinió massa alta de la premsa seriosa espanyola per suposar que obrirà les seves columnes als traïdors de la pàtria. Hom utilitza la traïció, però menysprea el traïdor.

Hem acabat amb altra gent, de la qual sou vosaltres, republicans alemanys!»

Tinc interès en fer l'observació que sempre que surt en aquest periòdic la paraula «republicà», és en to despectiu.

En un altre número d'aquest mateix periòdic es diuen, encara, coses més greus. Es aquest, l'exemplar que va sortir el 15 d'abril d'aquest mateix any, i entre altres coses llegirem el que segueix:

«Perquè aquesta por, al club dels ingenus? Amb la capa de la vostra ingenuïtat heu corregut al Govern civil per a intentar fer prohibir el *Deutscher Vorposten*. Les autoritats espanyoles són prou intel·ligents per a saber que darrera el vostre amor i la vostra desolació patriòtiques s'hi amaga alguna cosa més. Les vostres amenaces no ens fan cap por i les combatrem amb tota energia per a ofegar totes les vostres maniobres en el seu germen.

Guardeu-vos, us ho advertim!

No teniu cap dret de crítica, vosaltres herois de novembre, fístula pestífera del cos alemany! Confoneu els papers. Heu pecat durant catorze anys contra el poble alemany, li heu llevat l'honor i l'heu arrossegat pel fang i el llot.

Prou!

No estem disposats a escoltar per més temps les vostres jeremiades. Avui, només hi ha això: "Qui no és amb nosaltres, és contra nosaltres."

I diu, també, el mateix número, una cosa de la qual jo prego al senyor Conseller de Governació que en prengui nota:

«No tornareu a la pàtria alemanya, sense saber que la vostra comèdia acabarà a la força.

Us advertim per darrer cop!»

Com haureu sentit, senyors Diputats, és un llenguatge tan salvatge i tan impropï en una democràcia com la nostra, que no es pot tolerar de cap de les maneres, i jo em pregunto com és possible que a Barcelona, havent-hi autoritats responsables que tenen l'obligació moral i intel·lectual de respondre a les directives generals de la República, poden permetre semblants coses, poden

permetre que, precisament els homes que ens haurien de merèixer més respecte perquè senten i pensen com nosaltres i més respectables encara perquè, essent republicans i demòcrates com nosaltres, avui sofreixen la gran tragèdia de l'exili, siguin els perseguits i vexats i no trobin la mà amiga que els pugui elevar per damunt de la seva pròpia tragèdia i que siguin els enemics de la democràcia internacional, que siguin els enemics de la humanitat, que en aquest moviment de feixisme internacional no tenen altre objectiu que el d'anar a una altra carnisseria internacional, que siguin aquests, els que trobin en els llocs de responsabilitat del Govern de Barcelona les mans amigues i protectores. No són paraules, són realitats. ¿Qui no sap de vosaltres que la policia barcelonina ha prohibit l'assemblea constitutiva dels alemanys republicans, permetent, en canvi, la reunió que es féu per a celebrar l'aniversari d'Hitler, el cap de les camises brunes alemanyes?

¿Es que nosaltres podem ésser indiferents en aquestes coses? ¿Es que el feixisme per a nosaltres és un fantasma llunyà que no pot tenir relació directa ni indirecta amb la nostra vida individual i col·lectiva? Si algú de vosaltres pensa així, crec que estaria en un error fatal per a ell i per a nosaltres, perquè el feixisme és un fruit de descomposició política i social, és sempre el fruit de xoc de dos elements: l'un passiu i l'altre actiu. El passiu, que el forma aquesta massa amorfa de gent acovardida, sense un criteri valent i fort, i que sempre davant d'una desgràcia s'inclinen al messianisme, a través d'una persona, i l'integren els petits comerciants, els petits rendistes, la menestralia ofegada per les finances i per la indústria, aquesta gent que componen el que s'anomena classe mitja, que fluctua cap a la dreta o cap a l'esquerra, i que és la base, tant a Itàlia com a Alemanya i com aquí, de la reacció feixista en el moment psicològic que es presenta.

(Entra el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social).

I el factor actiu, que són precisament les organitzacions i els homes que tenen interès en crear aquesta atmosfera, aquesta psicologia col·lectiva favorable al cop feixista. Aquests grups existeixen; negar-ho seria un suïcidi. Hi ha en March, el pirata tan ben qualificat pel senyor Carner, hi ha en Lerroux, hi ha l'Emilià Iglésies, «carne de su carne y sangre de su sangre», que ha estat sempre en el centre de totes les confidències, i els grups de la reacció neta, els *requetés* que es transformen en feixos, i totes les escurrialles del Sindicalisme lliure, que avui encara corren per Barcelona, i els grups de política general d'Acció Popular, que no cerquen més que avinenteses per a empenyer a la violència la joventut espanyola, i el Sometent de Catalunya, problema específic nostre, que és un exèrcit de classe que està sempre a les ordres de la Lliga Catalana i de Fontainebleau. I per damunt de tot això, hi ha un altre factor creador del feixisme. Hi ha totes les forces que en diuen F.A.I., el faisme cent per cent, que és l'instrument de la reacció peninsular, és l'agent provocador del feixisme en els seus inicis. El faisme comprèn dues menes d'homes: l'home que sap on va i l'home que constitueix la carn de

canó. Hi ha el *líder*, que sap que és un instrument de les forces reaccionàries, i hi ha la jovenalla que, pensant defensar la llibertat i laborar al servei d'un ideal, no és altra cosa que carn de canó i carn de presidi al servei de la reacció. Aquestes forces que treballen contra el predomini de les forces democràtiques estan arribant a conseqüències que poden ésser funestes per a tots nosaltres, si no es produeix una reacció enèrgica també per part nostra. Fixeu-vos-hi. Les activitats del faisme són extraordinàriament cares. Els líders faistes no podrien fer el que fan si no tinguessin a llur disposició sumes enormes de diners. Quan el cop del 8 de gener, la policia va trobar més de quatre mil bombes, va recollir més de quatre mil pistoles de primera qualitat, i això vol dir que, perquè una organització clandestina, fugint de la policia, pugui fabricar i repartir per tot Espanya una quantitat tan enorme d'elements destructius per a repartir-los, necessita, no centenars de milers de pessetes, sinó milions de pessetes a la seva disposició. Els periòdics de la F.A.I. surten amb déficit. Per pròpia confessió de *Solidaridad Obrera*, perd diàriament 2,000 pessetes. La *C. N. T.*, periòdic de Madrid, com tots saben, ha de perdre tantes pessetes almenys com *Solidaridad Obrera*. I jo pregunto: ¿D'on surten aquestes pessetes? Dels Sindicats? Dels obrers? Ho nego rodonament, perquè no és un secret ja per ningú que l'antiga potència econòmica dels Sindicats, ja no és més que un record. Hi hagué un moment que Catalunya va ésser la vaca d'or de tot el moviment *comunista libertario* d'Espanya, perquè aleshores, aquí, realment hi havia una massa almenys de tres-cents mil homes que setmanalment cotitzaven allò que el Sindicat els demanava, i eren, sumant setmanes, milions i milions de pessetes, sobre els quals cap obrer demanava rendició de comptes. Però avui les coses no són igual; avui aquella massa enorme de treballadors que cotitzava abnegadament i entusiastament pensant que d'aquella manera contribuïa a una nova civilització, avui aquella massa ha quedat reduïda a una expressió mínima, no solament perquè grups importants de Sindicats s'han sortit de la *C. N. T.*, sinó perquè en els propis Sindicats que continuen fidels a la F.A.I. hi ha una desbandada general, i els obrers no cotitzen. Tant no cotitzen, que els Sindicats de tradició més gloriosa i més potents econòmicament, avui es veuen amb penes i treballs per a subvenir les necessitats elementals de la seva administració. ¿D'on surten, doncs, senyors Diputats, les quantitats enormes de pessetes que els homes de la F.A.I. malversen arreu d'Espanya dient que volen fer una revolució *comunista libertaria*? D'on surten? La pregunta, naturalment, no té resposta categòrica; però en la consciència de cada un ja hi és aquesta resposta categòrica, perquè ha d'ésser cec l'home que avui no vegi que aquests homes líders del *comunismo libertario* no són altra cosa que instruments de la reacció, són homes que s'esforcen i es mouen cap a un sentit o un altre sentit, segons sigui la veu d'ordre que surt d'una presó madrilenya o d'un castell feudal de les terres franceses.

Hi és, doncs, el perill feixístic. Hi és, perquè

la matèria prima, la base psicològica, va fabricant-se i construint-se cada dia; hi és, perquè hi ha la voluntat de què hi sigui per part de tots els elements de la reacció que volen deturar la marxa ascendent de la República i volen, sobretot, deturar les realitzacions revolucionàries de la República; hi és, perquè en el moviment obrer, el més tradicionalment català, hi ha homes que responen més a les suggestions tèrboles d'aquest món reaccionari, que no pas a les impulsions d'un entusiasme sentit. Hi és, per altra raó: i és que avui, en la política internacional, hi ha un interès extraordinari en provocar una situació de violència a Espanya, i això fa que les organitzacions feixístiques estrangeres, que el feixisme italià i el feixisme alemany, siguin i estiguin en totes les organitzacions reaccionàries d'Espanya i les subvencionen, si el cas ve, perquè internacionalment Espanya avui ocupa una situació privilegiada. La divisió actual de l'Europa occidental en dos blocs, un democràtic i l'altre feixista, fan que Espanya ocupi avui una situació decisiva, perquè essent el bloc democràtic, el centre del bloc democràtic occidental, França, i essent el centre i ànima del bloc feixista Italià, és evident que Espanya, per la seva col·locació davant d'Àfrica i per la posició de les Balears, té avui una situació de privilegi internacional sobre aquells Estats i que pot ésser decisiu en el cas potser massa proper d'un conflicte de caràcter internacional. I és justament per aquesta situació privilegiada que ocupa avui Espanya en l'aspecte de possible conflicte internacional entre els dos blocs en què està dividida l'Europa Occidental, és per això que aquest feixisme internacional farà aquí tot l'esforç que calgui per a provocar situacions de violència i de Dictadura per a fer que Espanya es sumi a l'àrea dominada pel feixisme internacional. Aquest nacionalisme ha de trobar en aquesta política de provocació internacional elements interessats en la seva ajuda i en recolzar i provocar una situació de violència a casa nostra. Perquè, fixeu-vos, senyors Diputats, que estem arribant ara — justament ara — a la realització de les grans coses de la República: és en aquest any que s'ha d'entrar a la realització ràpida de la Reforma Agrària a Espanya; és en aquest any que s'ha d'aprovar i s'ha d'aplicar la Llei de Congregacions religioses; és en aquest any que s'ha d'aprovar per les Corts Constituents el Pressupost de la República, pel qual s'ha de borrar per sempre tota suma destinada a confessions religioses; és en aquest any que s'ha d'aplicar també amb tot el seu vigor i extensió el nostre Estatut, i és també en aquest any que aquí a Catalunya el nostre Parlament ha de fer la Llei Agrària que posi fi, que posi a bon terme, a la situació de desavantatge econòmic de la gran pagesia catalana a favor d'una petita minoria de propietaris i antics cacics que quan la monarquia varen gaudir de tots els privilegis. I és tot això que es vol destruir i és tot això que es vol evitar que es faci, i per això vegeu com l'ofensiva de totes les forces reaccionàries, que van des de l'extrema dreta monàrquica a un suposat Centre republicà, s'accentua i cada dia es fa més violenta, més agressiva i més difícil de dominar; i per això vegeu també com,

parallelament a aquesta intensificació de l'ofensiva reaccionària, es produeix també una intensificació de l'ofensiva caòtica del faisme 100 per 100 que va a una acció conjunta per a arribar als mateixos resultats.

Cal, doncs, reaccionar contra això, i nosaltres voldríem saber què és el que en pensa el Conseller de Governació. Nosaltres voldríem saber, ara que ja està constituïda la Junta de Seguretat a Catalunya, quines seran les directives de Govern: si han de continuar les debilitats, si ha de continuar aquesta política d'estira i afliuixa, tan característica del Govern Civil de Barcelona, si ha de continuar aquesta tolerància envers les forces nacionals i estrangeres que no tenen altra preocupació que guillotinar la democràcia, de la qual es serveixen. Nosaltres entenem que això no ha de continuar; que aquest començament de traspàs de serveis d'Ordre Públic ha de singularitzar-se especialment en un canvi de tàctica i en un canvi de direcció, que hi ha d'haver energia, no per a combatre els republicans, sinó per a impedir les maniobres dels antirepublicans. S'ha d'anar directament a prohibir la propaganda feixística; s'ha d'anar a prohibir l'activitat del feixisme estranger; s'ha d'anar a la supressió, a la prohibició de la premsa feixista nacional i estrangera; s'ha d'anar a la clausura definitiva de totes les entitats feixistes nacionals i estrangeres i d'aquelles altres organitzacions, sigui quin sigui el seu caràcter i la seva finalitat, que no vulguin sotmetre's a allò que prescriu la Llei d'Associacions, perquè solament d'aquesta manera, havent-hi una energia mental i moral, ètica, al front de Catalunya, solament d'aquesta manera, nosaltres podrem evitar els avenços del feixisme, que no són altra cosa que conseqüència dels avenços d'aquest estat de descontent interior que avui ja s'escampen arreu de Catalunya. Si nosaltres volem col·laborar en aquesta obra, no de pacificació, sinó de lluita contra les organitzacions reaccionàries, és perquè nosaltres volem evitar que l'evolució econòmica del nostre país anés per viarans de tragèdia. Nosaltres estimem massa la causa dels treballadors; nosaltres estimem massa la vida dels treballadors per a no voler que la seva evolució sigui la més normal, la més suau possible; i per això nosaltres farem tots els esforços necessaris per tal d'evitar que les zones més infectes de la burgesia catalana tornessin a dominar com abans dominaven i ens impulsessin a tots a la lluita sagnant contra una nova Dictadura. Es per això, també, senyors Diputats de la Majoria, que jo acabo fent nostre el crit d'alerta d'Ossorio i Gallardo, tan poc suspecte d'extremisme, que va dir fa pocs dies: «Liberals, a defensar-se!»

El Sr. CASANOVES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casanoves.

El Sr. CASANOVES: He escoltat amb molta atenció les paraules pronunciades aquí i el problema plantejat a la Cambra pel senyor Comorera. Interposant-me potser abans a les paraules que hagi de pronunciar l'il·lustre Conseller de Governació, ha semblat que la Majoria d'Esquerra Republicana no podia deixar en aquest moment d'expressar per la meua veu, tot o part del que sent respecte el problema plantejat pel senyor Comorera. Però abans d'entrar en el fons de la qüestió no és pas dubtós que Esquerra Republicana de Catalunya ha estat sem-

pre i no d'ara, sinó des del seu inici de la seva història, enemiga de totes les violències i enemiga de tots els feixismes i de totes les dictadures. Es pot dir que la vida d'Esquerra Republicana de Catalunya sorgeix precisament lluitant contra l'expressió feixística i contra la Dictadura que ens malmenà durant uns llargs setze anys, anys de vilipendi, aquí a Espanya. Es per a avançar això i dir de passada també que gairebé subscriuria el 90 per 100 de totes les paraules que ha pronunciat el senyor Comorera, fent, però, una salvetat: no voldria que es pogués confondre mai tot el que és expressió oficial dels demés països, amb el que signifiquen aquests reflexes dintre el nostre país. En altres termes, no puc creure de cap manera que les Delegacions oficials i les Delegacions consolars d'aquests països estrangers vulguin intervenir en la nostra política i siguin aquests caus a què alludia el senyor Comorera, per tal de fer una acció de proselitisme aquí, intervenint en la nostra política. Dic això perquè no es pot creure que d'altra manera sigui. És una norma que potser ho imposa amb una expressió que jo en diria la impuresa de la relació diplomàtica que obliga a aquests respecte a les entitats oficials i que no permet llançar aquestes afirmacions sense tenir-se proves fefaents o proves molt evidents.

Ens exposava a l'entorn d'això el senyor Comorera totes les activitats feixístiques en països estrangers com Itàlia i com Alemanya. Nosaltres no hem de discutir en aquest moment la seva política interior, i per aquella impuresa de relacions a què obliga la relació diplomàtica dels països, nosaltres hem de salvar també — perquè no vivim aïlladament en el món —, potser hem d'acceptar, aquest convencionalisme diplomàtic que obliga a no intervenir en la política de les altres nacions. Hem de veure que el feixisme que s'eleva avui com a doctrina i com un procediment, no trobi dintre casa nostra aquells reflexes i aquelles voluntats que el facin possible. A la lluita del feixisme a casa nostra potser s'hi dona avui una excessiva importància, potser no té aquestes manifestacions tan violentes i tan plètòriques a què alludia el senyor Comorera abans. Indubtablement, aquí les dues forces que lluiten són la força revolucionària i la força contrarevolucionària; la força democràtica que vol instaurar i consagrar dintre la República i dintre les llibertats de Catalunya totes les llibertats individuals i tots els procediments democràtics, i totes aquelles forces encara tradicionals, que jo potser no en diria feixistes, encara que en tenen totes les enyorances i potser n'adoptarien tots els procediments, totes aquelles forces tradicionals que enyoren les institucions privilegiades de la monarquia, totes aquelles forces tradicionals que enyoren la casta, que enyoren la situació privilegiada de les dinasties, que nosaltres hem enderrocat. Són les dues forces que es disputen aquest predomini: la revolucionària que nosaltres anem consagrant cada dia i anem estructurant d'una manera jurídica i l'antirevolucionària o contrarevolucionària, representada — perquè precisament ho alludia també amb paraula eloqüent el senyor Comorera: la revolució ha significat la transformació en tres o quatre aspectes —, representada per totes aquelles forces tradicionals que no els poden acceptar. Reflexe d'aquesta política i d'aquest xarrampió mundial n'hi han aquí signes; aquests elements a què al-

ludia el senyor Comorera i aquests altres que es diuen extremistes de l'extrema esquerra que potser amb un contacte episòdic i epilèptic poden produir un moviment de violència contra el procediment democràtic de la República. La República i Catalunya s'han de defensar d'aquestes situacions i se n'han de defensar potser no apellant a lleis extraordinàries i potser tampoc a procediments extraordinaris, però sí que la democràcia que es construeix i i es cosolida ha de tenir per a nosaltres una cosa, i tenir-la present constantment per tal de què no caigui aquesta República i no caiguin aquestes llibertats. Els qui no senten la democràcia, els qui no serien fidels al règim de la democràcia, els qui neguen la democràcia, potser nosaltres no hem d'ésser tan sentimentals i tan idealistes de donar-los un marge de favor o un marge de dret dintre aquesta democràcia, per tal de què puguin atemptar contra les institucions que nosaltres consolidem.

Reflexes d'aquesta epilèpsia internacional en aquest ordre del feixisme, oficialment potser no se n'han vist, però jo he viscut en altres temps fora d'Espanya, i els que també érem significats aleshores contra la Dictadura, en països ben democràtics, per aquelles impureses a què alludia jo de les exigències diplomàtiques, sovint no podíem prendre part en actes públics ni discutir la política del nostre país en països estrangers. Per això sense negar la democràcia dintre de les fórmules que tingui la República i les lleis que tingui Catalunya, potser s'han de reprimir totes aquestes manifestacions que si no altra cosa, pel periòdic que llegia també el senyor Comorera, fan un escarni de les institucions que ens són més cares i de la situació liberal i democràtica que nosaltres anem consolidant. Fent aquesta separació del que fa referència a la qüestió oficial i de relació amb les nacions estrangeres i del que és política absolutament interna d'aquí, en aquest aspecte, ¿quin dubte hi ha que nosaltres també aixequem la bandera antifeixista i estimulem el nostre Govern, estimulem les nostres institucions i estimulem el nostre Partit perquè no pugui prosperar aquest corc i no pugui prosperar aquest esperit i aquesta ànsia antidemocràtica i dictatorial?

Però és la lluita la que nosaltres hem d'anar sostenint cada dia. La revolució l'hem feta fa un parell d'anys. Els Parlaments la consoliden amb la seva expressió jurídica, amb els seus projectes i amb les seves reformes. Hem de vetllar per a no defraudar, per anar cada dia més endavant amb totes aquestes il·lusions i amb tots els nostres programes. El feixisme no el crec possible aquí — i ho dic convençut i esperançat —, perquè per a viure el feixisme necessitaria tota una post-guerra de soldats desarmats victoriosos o desillusionats dels camps de la victòria; necessitaria també tot aquest contratemps econòmic que sofreixen les nacions centroeuropees que han sostingut la guerra; no el crec possible a casa nostra, perquè alguns països d'Europa, els primers potser d'instaurar el feixisme, no han estat mai en el transcurs de la seva història països rebels i països democràtics, sinó que han estat sempre multituds gregàries que han soporat totes les tiranies i totes les violències. A Catalunya, si tots els Partits republicans i liberals i tota la democràcia viuen d'una manera vigilant, el feixisme no pot prosperar, perquè la ciutadania encara té esperança en totes les il·lusions que ha posat en la República i en les llibertats de Catalunya, perquè els

catalans no s'inibeixen de l'obra política i tenen un cert sentit ciutadà i democràtic tradicional que els fa esquerps sempre a totes les tiranies, a totes les violències, perquè a més ja hi ha les experiències recents i immediates i s'ha vist — perquè ho han sofert gairebé la collectivitat i molts individualment a Catalunya — el que porten aquests règims de violència.

Per això, Esquerra Republicana de Catalunya creu que la seva obra, la que desenrotlla el Govern representant-la la que ella desenrotlla en el Parlament, la que desenrotlla en les seves democràcies esteses per tots els pobles i els seus Diputats també en les propagandes per tot Catalunya, manté viu aquest esperit de la democràcia vigilant que és precis que potser més que mai, més que abans del 12 d'abril, vigili amb perseverància, amb voluntat i amb constància per tal de què no es desnaturalitzi tota aquesta obra.

Ara, que potser les forces contrarevolucionàries tenen un marge de consideració a què no ens obliguen la democràcia ni la llibertat, que ells negarien si imperaven. ¿Quin dubte hi ha que també per tots els pobles i per tots els llogarrets s'han convertit sovint les esglésies i els altars en lloc de tribunes de prèdica evangèlica de les seves doctrines, en llocs de discursos i de propagandes contra la República? ¿Quin dubte hi ha que estan associats tots aquests elements a què alludia el senyor Comorera i que tot aquell sector inquiet, inconstant i rebel, que no té per nord ni per guia sovint cap idealitat, sinó únicament com expressió de la seva existència l'inconformisme, perquè esperen d'un providencialisme la seva redempció, ha trobat potser mitjans materials i oblots, i potser perquè aquesta mateixa República ha estat massa generosa de donar un pla de belligerància que no debia a enemics que no el mereixien i que no havien de trobar una consideració, quan ells únicament i exclusiva conspiren contra la República i volen envilir-la, volen ensagnar-la i volen enllotar-la?

Aquest és el comentari breu que jo m'he atrevit a posar en nom de la Majoria a les paraules del senyor Comorera, fent i tornant a reiterar per altra vegada la separació de tot el que té relació amb les nacions estrangeres en la nostra política interna, perquè encara és a més aquest convencionalisme de què les fronteres fan que no es pugui intervenir en la política dels altres països; però en quant tingui un reflexe aquí, en quant sigui un escarni aquí, en quant pugui desviar les nostres multituds i la nostra ciutadania, en quant pugui propagar aquest verí pel nostre país, hi han les lleis que cal complir i han d'ésser per a tots.

Per altra part no concediu, no doneu una importància excessiva a aquest feixisme que tots nosaltres condemnem, perquè Catalunya no el tolerarà, Catalunya no el farà possible, i jo crec que mentre hi hagi el predomini de la plenitud de la nostra sobirania popular, que nosaltres disputarem a cada moment i cada dia, consagrarem i voldrem que el nostre règim sigui de plenitud de democràcia. (*Molt bé, molt bé, en la Majoria.*)

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Senyors

Diputats: He escoltat amb una atenció que em permeto qualificar de vigilant, les paraules amb què el company Comorera ha explicat la seva interpellació sobre les activitats feixistes a Barcelona. Jo he de remarcar les paraules que en nom de la Majoria ha pronunciat aquí l'estimadíssim company senyor Casanoves, i respecte a les activitats suposades dels Consolats estrangers a Barcelona, crec que aquests Consolats tindran la delicadesa, obligada en les relacions internacionals, de no intervenir dintre de la vida civil de la ciutat i portar propagandes de Partit a nacions estrangeres. Però si no fos així, si en realitat passessin d'aquest marge de mútua comprensió que tenen tots els pobles, si ells portessin partidismes des de llocs oficials, i d'organismes específicament reconeguts pel dret internacional, jo crec que no fóra el Govern de Catalunya, l'indicat a intervenir, perquè aleshores seria el Govern de la República. Malgrat tot, el Govern de Catalunya, encara que té vedat aquesta intervenció internacional, sabria usar, sabria emprar tots els mitjans al seu abast perquè aquestes activitats no fossin possibles.

Però jo vaig al fons de la qüestió. El senyor Comorera, després d'una pila d'alegacions i exposicions, ha vingut a tocar el punt central de la qüestió. Ell deia a l'acabament de la seva interpellació: «Quin és el criteri del Govern de Catalunya respecte a la situació actual de les activitats feixistes? I en les activitats feixistes ell englobava tot l'estat actual d'agitació i pertorbació que hi ha en la vida catalana. Aquest és el punt per a mi més interessant, el punt sobre el qual cal que el Govern digui la seva paraula. Fa dos dies que s'ha creat la Junta de Seguretat que és l'inici del traspass de serveis d'ordre públic a Catalunya. Cal, doncs, que el Govern fixi la seva posició. Moltes vegades s'ha dit — i s'ha dit d'una manera precisament injusta — que la Generalitat de Catalunya restava impassible davant dels esdeveniments que ocorrien a Barcelona principalment; se la volia presentar com a insensible a aquest estat d'agitació i de pertorbació que ha portat la vida barcelonina a uns moments veritablement crítics que tots nosaltres lamentem. Jo he de dir, en nom del Govern, que mai la Generalitat de Catalunya ni el seu Govern han negligit aquests problemes tan vitals, perquè si haguessin negligit aquests problemes tan vitals no tindrien raó d'existir ni aquest Govern, ni la Majoria que el recolza. Nosaltres els hem viscut, i els hem examinat de prop tots aquets moviments i totes aquestes pertorbacions; però, com saben les VV. SS., nosaltres no podíem actuar d'una manera directa, nosaltres no teníem ni la més lleu intervenció en l'ordre públic; nosaltres teníem tancats tots els camins d'intervenció. Nosaltres l'única cosa que podíem donar, la màxima ajuda que podíem donar, és aquella assistència moral a les autoritats constituïdes de la República, que representaven a Catalunya l'ordre públic. I nosaltres no hem regatejat mai, prescindint de persones, prescindint d'idealitats, no hem deixat mai de recolzar aquestes autoritats quan havien d'usar dels mitjans oportuns per a mantenir l'ordre públic a Catalunya. I això ho afirmo d'una manera absoluta, per a esveir aquesta falsa llegenda que s'ha volgut crear, segons la qual nosaltres

restàvem impassibles davant de la situació actual de Catalunya.

Però cal també fixar ara ja, perquè ningú es porti a engany, la idea que té aquest Govern sobre les qüestions d'ordre públic; aquí és el punt neuràlgic de la qüestió a què ha fet referència la V. S., i aquí vull anar. Nosaltres no sabem de la manera en què avui en dia es produeixen els fets, perquè no podem tenir el control de tots aquests fets. I nosaltres volem anar, precisament, a tenir el control de tots aquests fets i dels esdeveniments que es produeixin a Catalunya, per a posar-hi remei d'una manera eficaç i decidida. Nosaltres tenim del concepte d'ordre públic, un concepte democràtic, un concepte liberal; nosaltres no tenim el concepte equivocac, retrògrad, de l'ordre públic, que era aquell ordre que s'imposava per damunt de totes les coses i per tots els procediments; que aspirava a assegurar l'ordre i la pau que hi ha en els cementiris. Nosaltres aquest ordre no el podem acceptar. Però un règim democràtic, un país essencialment liberal, nosaltres sabem que per mitjà dels seus organismes representatius té la manera de canalitzar totes les aspiracions del poble, té la manera de possibilitar totes les idees, té la manera de què tots els avenços socials, per molt atrevits que siguin, trobin llur carril dintre la legalitat, i això és al que nosaltres aspirem: portar un ordre públic severíssim, un ordre públic perfectíssim inspirat en un ideal de justícia.

Si dintre una democràcia, si dintre el lliure exercici del dret que atorga la llei, tots els ciutadans han d'estar subjectes a aquesta llei, el Govern i l'home encarregat d'aplicar la llei, sols tenen un principi d'estricta justícia: és el compliment exacte, igual per a tothom, davant de la mateixa llei; i aquest és el principi que informa al Govern de Catalunya. Nosaltres no podem tolerar — i hem de buscar tots els mitjans que estiguin a l'abast de la nostra mà per a evitar-ho — que continuï l'estat d'agitació i de pertorbació amb el que a Catalunya, amb fins feixistes, amb fins anarquistes, amb tota classe de fins, es vol sabotejar i destruir l'obra de la República. Nosaltres no podem celebrar, ni podem tolerar, que s'estableixi el procediment de l'assassinat com un procediment d'expressió. Nosaltres volem que el ciutadà vagi pel carrer i tingui la seguretat personal; nosaltres volem el lliure exercici de tots els drets que li dona la ciutadania. No pot estar tothom a mercè de l'home que, per baixes finalitats, taca el carrer amb la sang d'un altre home. Amb aquest esperit d'indole republicà, democràtic, liberalíssim, es pot arribar a imposar dintre de la ciutat quan es tingui el seu control, un ordre públic perfectíssim; és això el que vol fer el Govern. Nosaltres no podríem de cap manera arrostrar les dificultats d'un Govern si no tinguéssim l'opinió al costat nostre, o no sabéssim que el poble vol que totes les nostres facultats, tota la nostra força estiguin encaminades a liquidar un període ja molt llarg de pertorbació en la vida de Barcelona i de Catalunya. No és una pertorbació que arranqui del dia 14 d'abril; no és una pertorbació que arranqui de l'any 1919. Fa molt de temps que Barcelona és el camp experimental de

tota aquesta sèrie de fenòmens. Fa anys que a Barcelona s'experimenta en la carn viva de la ciutat, tots aquests neguits terroritzants, totes aquestes inquietuds que moltes vegades porten baixes finalitats polítiques.

Jo dic que crec que en els moments actuals, aquestes finalitats polítiques, aquestes concomitancies que denunciem públicament, són producte de moltes de les coses denunciades per la V. S.; que hi ha gent que inconscientment va al carrer per un ideal, que és molt respectable com ideal, però es contaminen d'altres ideals contraris als seus. I és que van venuts a una obra mancomunada de destrucció de la República.

És cert que la República comença aquest any a recollir els fruits que ha sembrat; que és molt natural que la gent que veu davant seu tota una sèrie de falls, que veu una millor justícia social, es posi en peu de guerra i empri tots els mitjans per a evitar que això sigui una realitat, però jo dic a la V. S., jo dic a tots els Diputats de Catalunya, que tinguin la seguretat absoluta que el Govern de Catalunya, en el moment que tingui la més mínima participació dintre dels serveis d'ordre públic, el seu esforç màxim ha d'ésser voler reduir aquestes dificultats, voler portar a Catalunya i a Barcelona, per bé nostre, per bé de la República, un ordre públic perfecte i just, una obligació estricta dels ciutadans de subjectar-se a la llei, i en defensa d'aquesta llei sempre trobaran a aquest Govern i aquesta Majoria.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Comorera, per a rectificar.

El Sr. COMORERA: Senyors Diputats: El senyor Casanoves i el senyor Selves han procurat apartar del debat tot allò que fa referència a les activitats antirepublicanes i antidemocràtiques dels funcionaris adscrits als Consolats italià i alemany. El senyor Casanoves, per consideracions d'ordre internacional, que jo no comparteixo; el senyor Selves, d'una altra manera, al meu entendre més adient al to i a la finalitat d'aquest debat, en el sentit dubitatiu i en la seguretat que, de confirmar-se les coses que jo dic, i que són certes totes elles, segurament tant el Govern de Catalunya, per insinuacions o recomanacions, com el Govern d'Espanya, prendrien aquelles mesures que calguessin per tal de posar fi d'una vegada a activitats criminals i que són la negació precisa de la convenció internacional de la vida diplomàtica.

El Sr. CASANOVES: Ja es despenia de les meves paraules.

El Sr. COMORERA: Millor que estiguem d'acord. A la vegada he d'advertir al senyor Casanoves, que en fer jo la crítica de les activitats feixistes, no m'he referit pas a les activitats feixistes dintre d'Itàlia o d'Alemanya, sinó a les activitats feixistes dels italians i dels alemanys a Catalunya. Per això tota la part del seu discurs que ha fet referència a aquesta qüestió, jo no la contesto perquè jo no he plantejat pas la qüestió en aquell terreny. Jo he dit que aquí a Barcelona hi ha dues organitzacions internacionals feixistes que per raons de política internacional i per raons de política nacional, catalana i espanyola, fan, ajuden, aquesta política de prosse-

tisme. Això és el que jo he afirmat i mantinc, i és precisament contra això que el Govern democràtic de Catalunya ha de lluitar amb tota fermesa, per posar-hi ja d'una sola vegada el punt final.

He sostingut que les activitats antirepublicanes i antidemocràtiques dels grups diversos que tenen la mateixa convergència final, feixista, són encoratjades i potser subvencionades per organitzacions internacionals feixistes, en primer lloc per a ajudar-los a ells aquí a resoldre llurs problemes de privilegi de casta i de classe; i en segon lloc, per a guanyar-se en la política peninsular, aliats fàcils en la política internacional, que tots podem veure ben clarament dibuixats. Comparteixo totalment la tesi sostinguda pel senyor Casanoves amb referència als deures dels demòcrates dintre la democràcia, i és perquè comparteixo aquest criteri pel que nosaltres hem plantejat aquesta qüestió i hem presentat a la Mesa una proposició incidental.

Entenem nosaltres, també, que en un règim de democràcia pura cal que els demòcrates tinguin tots els drets i totes les llibertats, però als antidemòcrates, la democràcia no pot dispensar-los cap llibertat, ni cap tracte, ni cap consideració, perquè els antidemòcrates volen servir-se de la democràcia per a guillotinar-la; i per tant, el just és que la democràcia senti sectarisme contra aquests elements antidemocràtics i sigui implacable envers ells, perquè si no a la curta o a la llarga la democràcia seria vençuda. I per a dir això n'hi haurà prou amb tenir en compte l'experiència dels altres, que de quelcom ens ha de servir. I els sentimentalismes, dels quals ens parlava el senyor Casanoves...

El Sr. PRESIDENT (*Interromp, amb la campaneta, les converses que alguns senyors Diputats mantenen en veu baixa. Després s'adreça a l'orador.*): Pot continuar la V. S., senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: Podria comentar la campanya.

El Sr. PRESIDENT (*Referint-se a la Minoria de Lliga Catalana.*): És la F.A.I. de la dreta.

El Sr. TRIES DE BES: Com si ells no ho fessin mai!

El Sr. PRESIDENT: Pot continuar el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: Continuo. El sentimentalisme de què ens parlava el senyor Casanoves ha fet ja els seus estralls en països que potser orgànicament i històricament estan més exposats a explosions d'aquesta naturalesa que Espanya, perquè no és cert que Espanya es diferenciï extremadament, com s'ha volgut suposar, de la psicologia i complexe econòmic social d'Itàlia i Alemanya. Perquè si en aquests països no hi ha hagut abans de la guerra democràcia autèntica, menys n'hi ha hagut aquí a Espanya, perquè justament el gregarisme és la característica més netament espanyola i és la característica de la història contemporània a Espanya i també a Catalunya, malgrat la renaixença catalana.

El Sr. CASANOVES: No puc aclarir aquest concepte en aquest moment; no fóra gaire parlamentari.

El Sr. COMORERA: No; si estem d'acord!

El Sr. CASANOVES: No és ara un moment de polèmica.

El Sr. PRESIDENT: No; no és ara el moment. Ja polemitzaran en el moment oportú, l'un darrera l'altre. (*Rialles*.)

El Sr. COMORERA: En aquestes matèries no és qüestió de teories, sinó de fets. Es tracta no de defensar teories, ni d'escatir possibilitats, ni de fer comparacions de si nosaltres col·lectivament som un poble més intel·ligent, més treballat, més educat per la vida política que altres pobles europeus...

El Sr. CASANOVES: He parlat de tradició democràtica, i en aquest sentit no es pot negar que és...

El Sr. PRESIDENT: Continui el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: Tan sols volem arribar a la conclusió de què no és avui qüestió ni de discutir teories, ni de fer comparacions entre uns i altres, sinó d'aprendre tot el possible en l'experiència dels altres, perquè nosaltres no podem desconèixer com sofreixen germans nostres en diversos països d'Europa; i perquè no ens passi a nosaltres és precis que arribem a la conclusió que ja accepta el senyor Casanoves i que també ha acceptat el senyor Selves, que és la conclusió de què dintre de la democràcia cal dispensar democràcia pels demòcrates i cal ésser inflexible contra aquells que volen valdre's de la democràcia per a destruir-la, i amb ella destruir també els homes que serveixen la República i la democràcia.

I per a acabar, voldríem que la Mesa donés lectura a la nostra proposició incidental.

El Sr. PRESIDENT: ¿Vol abans rectificar el senyor Casanoves?

El Sr. CASANOVES: En realitat, fóra preferible que es llegís aquesta proposició incidental.

El Sr. PRESIDENT: Així es farà. Doni lectura el senyor Secretari a la proposició incidental presentada pels senyors Diputats de la Minoria d'Unió Socialista de Catalunya.

Un senyor Secretari llegeix la proposició següent:

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de presentar al Parlament de Catalunya la següent proposició incidental.

El Parlament de Catalunya, en defensa de la República, de l'Autonomia i de la democràcia parlamentària, declara fora de llei el feixisme, i considera d'extrema urgència que la Junta de Seguretat de Catalunya procedeixi:

1.ª A dissoldre les organitzacions feixistes nacionals i estrangeres.

2.ª A prohibir les publicacions feixistes nacionals i estrangeres.

3.ª A expulsar del país a tots els feixistes estrangers.

4.ª A vigilar curosament l'activitat dels Consolats italià i alemany.

5.ª A clausurar els centres feixistes nacionals i estrangers, i, en general, totes les organitzacions, sigui el que sigui llur caràcter i finalitat, que no es sotmetin al règim prescrit en la Llei d'Associacions del 6 d'abril del 1932.

6.ª A depurar el Sometent, sense perjudici de què el Parlament acordi la seva dissolució, desarmant als individus desafectes a la República i a l'Autonomia.

Palau del Parlament, 25 d'abril del 1933. — Joan Comorera, Joan Fronjosà, Carles Gerhard, Estanislau Ruiz i Ponseti i Manuel Serra i Moret.»

El Sr. PRESIDENT: ¿Vol el senyor Comorera fer novament ús de la paraula per a defensar aquesta proposició, o la creu ja prou defensada amb el que anteriorment ha dit?

El Sr. COMORERA: Com que en presentar aquesta proposició incidental no ens ha mogut de cap manera la intenció d'obstruir la tasca del Parlament, sinó plantejar un problema viu i intens, creiem que tot el que hem dit abans de la lectura de la proposició incidental és suficient per a la seva defensa. Per tant, no ens resta més que demanar que es prengui en consideració.

El Sr. CASANOVES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casanoves.

El Sr. CASANOVES: Ja ha vist el senyor Comorera que en la intervenció que he tingut l'honor de fer abans, he estat d'acord essencialment en el que significa la defensa de la seva proposició; però estar d'acord amb el que això significa, no vol dir que els termes en els quals ve redactada puguin ésser així mateix admesos, doncs aquesta proposició incidental significaria una censura pel Govern. Per a evitar això, jo voldria sotmetre una altra proposició per a finalitzar aquest debat, en la qual hem procurat recollir aquest esperit que respira el Parlament i que vertaderament no és molt distanciada de la proposició presentada per la Minoria de la Unió Socialista de Catalunya. Amb aquesta finalitat jo em permeto pregar a la Mesa que es doni lectura a aquesta proposició que nosaltres presentem, per veure si per part del senyor Comorera és acceptada. I així hauríem donat fi a aquest debat.

El Sr. COMORERA: Em permet un moment?

El Sr. PRESIDENT: Digui el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: Jo proposo que abans de donar lectura a la proposició del senyor Casanoves, es consideri convenient suspendre durant cinc minuts la sessió, per veure si ens posem d'acord.

El Sr. PRESIDENT: Accepta la Cambra la proposició del senyor Comorera? (*Rumors d'aprovació*.) Es suspèn la sessió durant deu minuts.

(*Entra a la Cambra el senyor Conseller de Cultura.*)

En ésser represa la sessió, es dona compte de la següent proposició que ha estat presentada a la Mesa:

«El Parlament de Catalunya, com a conseqüència del debat plantejat pel Diputat senyor Comorera en condemna del feixisme, acordà: declarar la seva fe en els ideals liberals i democràtics, la seva repulsa més enèrgica dels actes i procediments feixistes de qualsevol caràcter, la necessitat de què el Poder públic impedeixi tota mena d'activitat d'aquest ordre per part d'elements estrangers, depurar el Sometent, sotmetre totes les organitzacions al règim prescrit en la Llei d'Associacions del 6 d'abril del 1932, i la conveniència de què el funcionament de la Junta de Seguretat a Catalunya, darrerament creada, sigui una garantia d'un perfecte ordre públic fonamentat en

les directives de la democràcia internacional i de la voluntat ciutadana.

Barcelona, 25 d'abril del 1933. — Casanoves, Comorera, Gerhard, Mestres, Galés i Fronjosà.»

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Senyors Diputats: La proposició que s'acaba de llegir refon les directrius de la proposició presentada pel senyor Comorera i la presentada per la Majoria d'Esquerra Republicana de Catalunya. En nom del Govern, accepto les directrius d'aquesta proposició refosa, i propugnarem la seva aplicació estricta dintre de Catalunya.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Per a expressar la posició d'aquesta Minoria en relació amb la proposició que acaba d'ésser llegida. En ella hi ha algunes afirmacions amb les quals aquesta Minoria està d'acord, especialment amb el que és una condemna precisa i categòrica dels principis i dels procediments de tota mena de feixisme. Si algun Partit hi ha que per la seva significació, pels seus antecedents, per la seva actuació sigui incompatible amb els principis i procediments feixístics, crec que és el nostre. Malgrat això, nosaltres creiem que no podem ni hem de votar aquesta proposició, perquè en ella s'involucren algunes coses que nosaltres creiem que són absolutament inconnexes amb aquesta afirmació fonamental; d'una manera singular nosaltres no podem admetre que es pugui confondre i involucrar amb organitzacions feixístiques l'organització del Sometent, que representa una organització al servei del Poder públic, informada i dirigida pel Poder públic i que precisament fa ben poc temps ha prestat a la causa de l'ordre públic a Catalunya un servei d'una importància enorme. Per consegüent, nosaltres creiem que el fet de que el Govern de Catalunya admeti que s'involucri l'organització del Sometent en els principis i les organitzacions feixístiques, constitueix per part del Govern de Catalunya un gravíssim error, i nosaltres no podem sumar-nos-hi. Nosaltres, tot mantenint els nostres principis i la conformitat amb aquells principis fonamentals, votarem en contra d'aquesta proposició. (*Molt bé!, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Senyors Diputats: M'ha estranyat el que la Lliga Catalana en fer una confessió d'antifeixisme no hagi volgut sumar els seus vots als vots de les demés fraccions d'aquesta Cambra, i m'ha estranyat molt més l'allegació de fons feta pel senyor Ventosa i Calvell respecte a un dels extrems d'aquesta proposició. Es diu d'una manera clara en aquesta proposició que volem anar a la revisió del Sometent. No diem res més que això; que la revisió i depuració del Sometent. Jo crec que Lliga Catalana pot estar perfectament d'acord amb què es vagi a la revisió d'organismes que si en moments determinats han prestat bons serveis,

en altres moments han estat també un perill, i amb una revisió es pot fer un organisme completament apte i completament de Govern, i jo em penso que en aquest sentit no hi ha ningú que pugui atacar al Govern de Catalunya per acceptar aquesta proposició incidental. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. COMORERA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: Si fos per nosaltres, la proposició no diria depuració del Sometent. La Minoria socialista fa mesos ha presentat una proposició de llei demanant la dissolució del Sometent hi ho fa a plena consciència, perquè el Sometent, després que el va deformar la Dictadura, és un arma contrarevolucionària i és un perill constant per a la República. No està, com diu el senyor Ventosa, al servei de la República: està sempre contra la República. ¿Qui no sap de tota la gent que viu la vida catalana a les comarques, que tots els dirigents del Sometent, o la immensa majoria almenys, estan al servei de les forces reaccionàries? ¿Qui ignora que tots els caporals i els sots-caporals, aquella gent que té el comandament en el Cos de Sometents, la vetlla del 10 d'agost esperaven ordres, no per a sortir en defensa de la República i ben amatents, sinó per a sortir en combinació amb els elements militars perjurs i contribuir a l'enderrocament del règim democràtic que el poble es donà? Jo no entenc—com no entenia tampoc el senyor Selves — la posició de la Lliga Catalana. Voler-se dir demòcrates i antifeixistes i no voler veure que el Sometent avui amb la seva organització és un perill feixista per a Catalunya, és francament situar-se en la posició en què sempre es troben aquests bons senyors d'aparentar una cosa i fer-ne una altra. Perquè quant a allò que s'ha dit i que es repeteix massa sovint, de què hi ha un Partit que vulgui ésser realment democràtic, liberal i respectuós amb les lleis és la Lliga Catalana, això no és cert i alguna vegada s'ha d'aclarir i s'ha d'acabar, perquè precisament les forces que representa el Partit de Lliga Catalana, de la llei en fan allò que millor els hi sembla; es recolzen en la llei si la llei defensa llurs interessos, i de la llei se'n passen si aquesta llei va contra llur interessos. I per a tenir exemples no cal sinó que recordar una sola cosa: el Sometent d'ignominiosa memòria que es va organitzar a Barcelona en els anys 18 i 19, contra els obrers de tot Catalunya.

No admetent, doncs, aquesta posició, entenem que la proposició tal com ha quedat és una mica suau, i que en lloc de depuració del Sometent, potser hauríem de posar dissolució del Somentent; però ja vindrà la nostra hora i ja farem allò que calgui fer. Mantenim la nostra proposició i denunciem públicament l'actitut equívoca dels representants de Lliga Catalana.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Només dues paraules per a dir que si en realitat haguéssim pogut tenir algun dubte sobre la possibilitat per part nostra de votar o no votar la proposició, les paraules del senyor Comorera l'haurien desvanescut adsolutament, perquè com que en definitiva la inclusió d'aquesta frase «depuració del So-

metent» no significa més que una concessió feta al criteri del senyor Comorea i de la Minoria d'Unió Socialista, (*Rumors en la Majoria.*) criteri que nosaltres no compartim, és evident que nosaltres hem de votar en contra d'aquesta proposició.

Pel demés, el Sometent, com totes les institucions, el Poder públic, sense necessitat de vilipendiar-lo, sense necessitat de disminuir la seva autoritat, pot en qualsevol moment en què ho estimi oportú reformar-lo d'acord amb les conveniències de l'ordre públic. I quant a l'ordre públic jo he de dir que crec que no n'hi ha més que un, que consisteix estrictament en què fora de tota ideologia, tothom, de la dreta, de l'esquerra o del centre, hagi de complir estrictament la llei. (*Molt bé, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. CONSELLER de Governació : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació : Senyors Diputats : Per a en breus paraules fer un aclariment a les brevíssimes pronunciades pel senyor Ventosa i Calvell respecte el Sometent. Aquí es diu que es va a la revisió i depuració. Això, essent un dels principis essencials del nostre Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya, ve avalat i recolzat pel darrer Congrés Municipalista, en el qual es prengué un acord demanant també aquesta revisió i aquesta depuració per a anar a constituir els Sometents que fossin una garantia per a la República i per a la pau ciutadana. I en aquest sentit el Govern es troba perfectament tranquil, per-

fectament satisfet d'acceptar aquesta proposició incidental.

El Sr. PRESIDENT : S'aprova la proposició? Resta aprovada la proposició, amb els vots en contra dels senyors Diputats de Lliga Catalana.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte d'Estatut Interior de Catalunya

El Sr. CASANOVES : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : El senyor Casanoves té la paraula.

El Sr. CASANOVES : Havent-se de reunir, d'una manera gairebé inesperada, la Comissió de l'Estatut Interior de Catalunya, jo m'atreiria a pregar a la Presidència que volgués sotmetre a la Cambra la conveniència de suspendre la sessió, per tal que es pugui reunir la Comissió.

El Sr. PRESIDENT : S'acorda així. Se suspendrà la sessió fins demà.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimecres

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre l'Estatut Interior de Catalunya.

(*S'aixeca la sessió a les set i tres minuts de la tarda.*)